

Vinzenz a Paulo

În urmă cu mulți ani a venit un preot în orașul Marsilia, din sudul Franței. Omul arăta aproape sărăcăcios în hainele sale simple. Mergea aplecat, iar obrajii săi erau palizi și supti. Dar din ochii săi străluceau dragoste și milă cordială. Ajuns în Marsilia, el a mers direct în port și a întrebat de galerele pe care se aflau condamnații la galere.

A fost îndrumat cum trebuie. El s-a informat la un supraveghetor dacă poate să-i viziteze pe deținuți.

„Puteți”, a fost răspunsul. „Dar fiți atent să nu lăsați bani acolo. Băieții vă cerșesc și dacă dați ceva unuia dintre ei, atunci nu vă veți putea salva de obraznicia lor.”

„Nu vă îngrijorați pentru aceasta, dragă prietene”, a răspuns preotul. „Dacă pe bieții oameni i-ar putea ajuta numai banii, atunci vizita mea ar fi, desigur, zadarnică. Pentru că mica sumă pe care o port la mine ar fi un ajutor foarte sărăcăcios.”

Supraveghetorul s-a întors indiferent și preotul a mers de la galeră la galeră. I se oferea o priveliște tristă. Deținuții, care erau împovărați cu lanțuri grele de fier, arătau nenorociți și nefericiți. Cei mai mulți își făceau treaba cu îndârjire posomorâtă. În trăsăturile fețelor lor pândeau disperarea sau perfidie ticăloasă. Numai foarte puțini își purtau nenorocirea cu răbdare și își plecau rușinați ochii în fața preotului.

Între aceștia puțini se afla un bărbat încă tânăr, pe la treizeci de ani, pe care străinul l-a remarcat îndată. Era tristete pe fața lui slabă, necăjită, iar ochii săi aveau o expresie care l-a impresionat profund pe preot, care îl observa discret. Mila sa a fost încă mărită când a văzut cum pe obrajii palizi ai deținutului curgea o lacrimă după alta.

În cele din urmă s-a apropiat de nefericitul om și l-a întrebat prietenos ce-l apăsă.

Deținutul a privit în sus. Dar n-a rostit niciun cuvânt, ci doar a scuturat din cap.

„Vorbește totuși!”, l-a rugat preotul. „Poate că totuși pot să fac ceva ca să-ți potolesc mâhnirea și să-ți alin nenorocirea. Dacă poți să fii ajutat cu bani, atunci ia tot ce am. Și dacă ar fi să nu ajungă, deoarece este numai o sumă infimă, atunci sper să pot să-ți procur în curând mai mulți cu ajutorul prietenilor binefăcători.”

Dar bărbatul a scuturat din nou din cap. Apoi a rostit:

„Venerabile domn, nenorocirea mea nu se lasă ușurată cu bani și cu atât mai puțin înlăturată. Firește că este o viață jalnică cea pe care o duc eu aici. Dar am totuși hrana care îmi trebuie. Și nu aceasta mă întristează așa de mult. O povară mult mai grea apasă pe inima mea și mă va zdrobi dacă nu-mi va fi luată.”

„Nu vrei să ai încredere în mine?”, a întrebat preotul prietenos. „Poate că este totuși posibil să-ți ușurez nenorocirea sau, cel puțin, să te mângâi în nefericirea ta. Avem un Dumnezeu și Mântuitor milostiv. Și Cuvântul Său este leac și balsam în toate situațiile și suferințele sărmanei noastre vieți.”

„Puteți să aveți dreptate, venerabile domn”, a răspuns deținutul. „Dar acest Cuvânt nu pătrunde în nenorocirea noastră. Eu sunt acum de patru ani în acest loc al rușinii. Zi de zi trebuie să facem muncile cele mai grele și mai josnice. Supraveghetorii n-au milă de noi. Ei ne consideră ca pe gunoiul omenirii și nu se gândesc să ne îmbunătățească soarta tristă sau chiar să ne-o facă mai suportabilă. Ce auzim de la ei sunt cuvinte de ocară și înjurături și biciul se mișcă în mâna lor.

Nu avem parte de niciun cuvânt prietenos. De patru ani sunteți primul care vorbește omeneste cu mine. Dumnezeu să v-o răsplătească, venerabile domn! Acum că știu și am aflat că mai este milă pe pământ, pot și vreau din nou să sper în mila din cer.”

„Cât de mult aș dori să fac mai mult pentru tine, biet om”, a răspuns preotul cu compasiune cordială. „Dar trebuie să fii deschis față de mine. Trebuie să-mi povestești nefericirea ta. Poate îmi este totuși posibil să te ajut într-un fel sau altul.”

„Ei bine, fie!”, a răspuns deținutul de la galere. „Așa că mă voi spovedi la dumneavoastră, așa cum o cereți. Este chiar mângâietor pentru mine că pot să-mi încredințez durerea și căința unui suflet milostiv. Mă numesc Armand și sunt fiul unui arendaș cinstit din Hyères. Bătrânul meu tată era un om evlavios, care a fost pentru mine în toată viața sa permanent cel mai bun exemplu. Eu însumi aveam un venit rentabil, o soție cinstită și trei copii dragi. Aș fi putut să fiu un om fericit. Dar păcatul a distrus pacea casei mele și fericirea vieții mele. Prin doi oameni ușuratici am fost ademenit la meșteșugul rău și primejdios al unui braconier. Am ajuns până acolo, încât hoinăream cu ei zi și noapte pe câmp și prin pădure, ca să mă las pradă patimii mele. Din această cauză mi-am neglijat afacerea și casa. Rugămintile tatălui meu n-au putut să mă abată de la căile mele și lacrimile bieteii mele soții mi-au îndârjit și mi-au împietrit și mai mult inima îndărătnică, în loc să mă miște. Când veneam acasă eram morocănos și supărat. Nimeni nu primea de la mine vreun cuvânt plăcut; nici copiii mei nu primeau vreo privire prietenoasă. Într-o zi, tatăl meu mi-a pus în față nedreptatea și nefericirea pe care le-am adus peste familia mea prin aceasta, cu cuvinte emoționante. Sărmana mea soție a venit și ea și m-a implorat cu lacrimi fierbinți, să renunț la purtarea mea dăunătoare. Din această cauză am izbucnit într-o mânie violentă. Mi se părea că tatăl meu și soția mea ar fi conspirat împotriva mea. Un duh rău a venit peste mine. Le-am strigat cu cuvinte dure, că nu sunt un băiat prost care se teme de lacrimile unei femei și de rugămintile unui moșneag copilăros, am pus mâna pe pușcă și m-am repezit în munți. Ghinionul a vrut să mă întâlnesc cu un vânător, care voia să pună capăt braconajului. Nervos cum eram, nu m-am gândit mult, ci l-am doborât la pământ pe om cu o lovitură puternică cu patul puștii. A fost găsit plin de sânge, dar a rămas în viață. Gura sa a depus mărturie împotriva mea și după un proces lung am fost condamnat la șase ani de pedeapsă la galere. Dar aceasta încă nu era cea mai mare nenorocire cu care mă alesesem în urma faptei mele violente. Procesul cu costurile sale a mistuit restul micii averi care îmi rămăsese din cauza stilului meu de viață dezordonat. Sărmana mea soție și copiii mei au ajuns în sărăcie amară. Și când am fost dus din închisoare, am întâlnit sicriul tatălui meu. El a murit de mâhnire pentru fiul său rățacit și pentru rușinea pe care am făcut-o numelui său onorabil. Mi-am băgat soția și copiii în nenorocire și pe tatăl meu, în mormânt.” Pe când vorbea omul așa, îi curgeau lacrimile pe față și plânsul său îi înăbușea cuvintele pe care voia să le mai spună.

Preotul stătea zguduit lângă bietul deținut de la galere. El n-a rostit niciun cuvânt. Dar ochii săi erau îndreptați cu dragoste îndurătoare spre sărmanul deținut. După ce acesta plânsese până s-a ușurat, a continuat:

„Încă n-am ajuns la capăt. Abia în dimineața aceasta am aflat că sărmana mea soție, Jeanette a mea, și cei trei copii ai mei sunt în cea mai amară nevoie. Soția mea, din cauza suferințelor și a grijilor, pe care le-am adus peste ea, a devenit neputincioasă și bolnavă. Ea nu poate să câștige așa de mult, încât să-și târască viața, ea și copiii ei. Și bieții mei copii sunt încă mult prea mici ca să poată să câștige pe undeva. Așa că jalea mea este mare. Mâhnirea și foamea le mistuie viața. Și toate acestea le-am pricinuit eu prin îndeletnicirea mea nelegiuită! Eu sunt ucigașul tatălui meu, ucigașul soției mele și a copiilor mei. Dacă aș fi liber măcar acum! Aș munci în sudoarea frunții mele din zori și până noaptea târziu, ca să câștig pâinea zilnică pentru ai mei. Și poate că încă n-ar fi prea târziu. Poate că încă aș putea să-i mai salvez de inanție. Dar totul este imposibil. Încă doi ani lungi mai am de ispășit. În acești doi ani, dragii mei vor pieri fără

speranță de scăpare. Aceasta este ceea ce mă strivește așa, încât aproape că disper. Și aici nu poate niciun cuvânt de la oameni, niciun cuvânt de la Dumnezeu să mă consoleze. Cât de mult aș dori să îndur o pedeapsă mult mai dură, ba chiar să sufăr moartea, numai să pot prin aceasta să-mi salvez soția și copiii de la distrugere!”

„Nu, să nu mori, să nu mori”, a răspuns preotul, clătinând din cap. „Mai bine roagă-L pe Dumnezeu pentru o viață lungă, încât să poți să mai îndrești, cât mai mult posibil, răul săvârșit. Dar”, a continuat el, „nu spuneai că ar trebui să mai rămâi încă doi ani la galere?”

„Da”, a răspuns nefericitul, „încă doi ani lungi, ani îngrozitor de lungi! Și în timpul acesta, soția mea și copiii mei pot să piară de mai bine de zece ori. Tocmai aceasta este ceea ce mă duce la disparare.”

„Nu este posibil ca împăratul să te grațieze?”, a întrebat preotul.

„Aceasta este exclus”, a răspuns deținutul. „Strigățul de ajutor al unui sclav de la galere nu pătrunde până la tronul împăralesc. Și înainte ca intervenția altcuiva să ajungă la împărat și să izbutească ceva la el, soția mea și copiii mei vor fi demult morți.”

Preotul a rămas tăcut. Adâncit în meditație profundă, el a mers o bună bucată de vreme dus-întors, tăcând. În sfârșit, s-a oprit și a întrebat:

„Dar dacă s-ar găsi cineva, fiule, care să vină în locul tău și să facă muncile tale pentru tine, ți s-ar dăruia atunci libertatea?”

„Pe loc!”, a strigat deținutul de la galere, în timp ce ochii săi scânteiau de bucurie. Dar fața lui a devenit din nou întunecată și a rostit încet:

„Cum am putut eu, nebunul, să mă gândesc o clipă la așa ceva!? Oare unde s-ar găsi pe tot pământul întins un om, care ar alege de bunăvoie această viață nenorocită cu rușinea ei?”

Preotul părea să nu mai fi auzit aceste ultime cuvinte. Fără să-și ia rămas-bun, el se întorsese și dus a fost. Cu priviri triste, sârmanul se uita în urma omului care în cei patru ani ai detenției sale era primul care îi spusese un cuvânt de milă și de dragoste. Îl dureau că străinul plecase de acolo fără un salut. Îl supăraseră fără să știe?

Între timp, preotul se anunțase la comandantul galerelor, care l-a primit imediat.

„Domnule comandant”, i-a spus el acestuia, „nu mă cunoașteți. Mă numesc Vinzenz sau, dacă vreți să-mi știți numele întreg, Vinzenz a Paulo.”

„Cum?”, a strigat comandantul uimit, „sunteți Vinzenz a Paulo? Dumneavoastră sunteți omul lui Dumnezeu, care umblă din loc în loc fără pauză și odihnă, ca să facă bine săracilor, care nu se sperie nici de cele mai întunecate văgăuni ale mizeriei, ca să mângâie și să ajute și care, cu toată sărăcia, este totuși așa de bogat în îndurare și ajutor pentru alții? Dumneavoastră sunteți același Vinzenz a Paulo, care a purtat deja lanțuri de sclav în Tunis?”

„Eu sunt, într-adevăr”, a răspuns Vinzenz, „dar merit orice altceva decât elogiile pe care tocmai le-ați pronunțat. Dar mă bucură că mă cunoașteți, domnule comandant. Sper că de aceea rugămintea mea la dumneavoastră va găsi o ascultare amabilă și, dacă este posibil, va găsi și împlinire.”

„Vorbiți, venerabile domn!”, a spus comandantul. „Ce stă în puterile mele voi face cu plăcere, ca să vă dovedesc stima pe care o am față de modul de viață și activitatea dumneavoastră.”

„Aveți”, a continuat Vinzenz, „printre sclavii galerelor dumneavoastră un bărbat din Hyères, pe nume Armand. Ce fel de referință puteți să-i dați?”

„Una bună în orice privință”, a răspuns ofițerul. „Armand face parte dintre puținii deținuți care pe galere n-au devenit mai răi, ci mai buni. În cei patru ani, de când este la noi, nu s-a auzit nicio plângere despre el. El își face treaba, chiar pe cele mai anevoioase și mai înjositoare, supus și harnic și își duce soarta nenorocită cu răbdare impresionantă.”

„Această mărturie”, a răspuns preotul, „îmi dă curaj să vă expun rugămintea mea. Armand mai are doi ani de ispășit. Tocmai mi-a spus că soția sa și copiii săi sunt lăsați pradă inaniției, dacă nu vor fi ajutați în curând. Dar aici nu poate nimeni să ajute, decât nefericitul soț și tată însuși. El poate, vrea și va munci ca să-i salveze pe ai săi. Dar pentru aceasta trebuie să fie liber. Mi s-a spus că un deținut va fi eliberat imediat, dacă s-ar găsi un locțiitor pentru el. Este adevărat?”

„Desigur, este adevărat”, a răspuns comandantul. „Legea permite să se elibereze un sclav de la galere cu această condiție. Dar până acum n-am aflat să se fi găsit un locțiitor și, desigur, nici nu voi avea parte să văd.”

„Totuși, veți avea parte!”, a exclamat Vinzenz. „Am găsit pe cineva care vrea să ocupe locul deținutului. Atât cât îl cunosc, el este un om cu o reputație ireproșabilă, cel puțin în fața oamenilor. Va fi Armand liber în aceeași clipă în care se prezintă acest locțiitor?”

„În aceeași clipă, venerabile domn”; a răspuns comandantul. „Dar unde este omul care ar vrea să ia asupra sa de bunăvoie asemenea ocară și rușine?”

„Eu însumi sunt!”, a răspuns preotul simplu și pe când comandantul, uimit peste măsură, voia să aducă obiecții, el a continuat liniștit:

„Nu interveniți! Hotărârea mea este serioasă și de neclintit, încât nu veți putea în niciun fel să mă faceți să șovăi. Credeți-mă, cine a purtat lanțurile de sclav în Tunis, acela nu se teme nici de cătușele sclavului de la galere.”

„Dar onoarea dumneavoastră!”, a obiectat ofițerul. „V-ați gândit și că zece ani de sclavie nu cântăresc nici cât a zecea parte din rușinea pe care o aduce într-o singură oră lanțul deținuților de la galere?”

„Onoarea mea?”, a repetat preotul zâmbind. „Să lăsăm aceasta! Nu mă interesează onoarea în fața oamenilor. Dacă va fi s-o pierd, atunci fericirea și binecuvântarea familiei salvează cântăresc de o mie de ori mai mult în ochii mei.”

Comandantul voia să aducă alte obiecții, dar Vinzenz a Paulo a respins totul. Așa că nu i-a rămas nimic altceva de făcut, decât să-l cheme pe fierar și să meargă cu acesta și cu preotul pe corabia pe care se afla Armand.

„Ești liber, fiule”, i-a strigat Vinzenz deținutului. S-a găsit un locțiitor pentru tine.”

Cel chemat nu-și credea urechilor. El a permis fără un cuvânt ca fierarul, la ordinul comandantului, să-i desfacă lanțurile, care au căzut la pământ, zornăind. Iar când a fost scăpat de legăturile sale, el a căzut în genunchi și plângea ca un copil. Dar ce a trebuit să vadă? Preotul întindea mâna și piciorul, *iar fierarul îl încătușa cu lanțurile sale.*

„Nu, nu, pentru Dumnezeu, nu!”, striga el tare. „Chiar dumneavoastră voiăți să intrați în locul meu, venerabile domn? Niciodată! Nu vreau să-mi răscumpăr libertatea cu prețul acesta. Fierarule, lanțurile sunt pentru mine!”

„Doar nu vrei să-mi strici bucuria!”, a răspuns omul în haine negre, cu un zâmbet prietenos. „Pentru mine vor fi mai ușoare aceste lanțuri, decât pentru tine. Eu sunt singur pe lumea aceasta. Vocația pe care mi-a dat-o Dumnezeu pot s-o exercit și la galere, iar aici poate mai bine decât în altă parte.”

„Omule nobil, mărinimos! A strigat Armand, bâlbâindu-se și mirându-se, „ce vă poate determina la o asemenea jertfă?”

„Dragostea pentru Mântuitorul, în slujba Căruia sunt”, a răspuns Vinzenz a Paulo. „Dacă voi suferi de zece ori pentru tine și voi muri, aceasta n-ar fi nimic față de ce a suferit El pe cruce pentru mine și la fel și pentru tine. Și acum nu mai zăbovi, fiule! Grăbește-te la soția ta bolnavă și la copiii tăi flămânzi! Și Dumnezeu să fie cu tine și să binecuvânteze lucrarea mâinilor tale!”

Eliberatul deținut de la galere n-a urmat imediat invitația. Stătea nehotărât acolo și nu știa ce să facă. Dar gândul la soție și copii l-a făcut în cele din urmă să biruiască toate ezitățile. S-a aruncat la pământ, a îmbrățișat genunchii eliberatorului său și i-a sărutat mâinile printre lacrimi. Apoi a strigat tare:

„Acolo sus, în cartea celor vii, dacă Dumnezeu nu mă respinge, veți găsi odată numele meu. Acolo, la tronul Mântuitorului vă voi mulțumi și El vă va răsplăti ce ați făcut pentru mine!”

Spunând aceste cuvinte, s-a ridicat și s-a grăbit să plece de acolo.

Rămânem muți în fața fericirii și a bucuriei care a intrat în coliba lui Armand, când soțul și tatăl s-a întors așa pe neașteptate. El a cerut iertare sărmaneii sale soții printre multe lacrimi pentru ce păcătuisese față de ea și ea l-a iertat din inimă. Începând de atunci, el a devenit un tată de familie devotat, care a muncit cu sârguință neobosită pentru ai săi. Nevoia și lipsa au dispărut din coliba sa. Femeia s-a însănătoșit sub îngrijirea atentă a dragostei. Fericirea și bucuria s-au întors din nou sub acoperișul său. Iar teama de Dumnezeu și pacea lui Dumnezeu au locuit în casa lui și în inima sa.

Nobilul preot a suportat cei doi ani de detenție la galere. Nu i-au fost dăruiați. În exterior era legat cu lanțuri și a avut parte de ocară, dar lăuntric era un om liber, pentru că era un copil al lui Dumnezeu și în această calitate s-a bucurat de pacea care întrece orice pricepere. În timpul perioadei sale de la galere, el a rămas pentru bieții deținuți un învățător devotat și un mângâietor prietenos. Și când după doi ani a părăsit galerele, mulți ochi au privit în urma sa cu lacrimi de recunoștință.

Acesta a fost Vinzenz a Paulo. El s-a născut în anul 1581, la Pouy, în Franța. Cronica relatează despre el că și-a dus viața în dragostea Mântuitorului său pentru frații săi, s-a străduit neîncetat să împlinească, din partea sa, cuvântul Domnului: „Săracilor li se vestește Evanghelia” [Matei 11.5]. A murit la 27 septembrie, 1660, în vârstă de aproximativ optzeci de ani. Că Biserica Catolică l-a inclus mai târziu în numărul sfinților ei este de o mică însemnătate, dar cu atât mai mult faptul că noi putem să-l socotim printre „sfinții chemați” ai lui Isus Hristos și putem să vedem în el un credincios care a dorit să fie un urmaș bun al Mântuitorului său. Într-adevăr, el este socotit un adversar al hughenoților, dar episodul din viața sa, împărtășit mai sus, dovedește că în el trăia gândul Celui care a luat de bunăvoie locul nostru pe cruce, care S-a făcut sărac pentru ca, prin sărăcia Lui, noi să fim îmbogățiți, și a murit ca păcătoșii pierduți să primească viața eternă.